

## POSTANOWIENIE

Dnia 15 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z odwołania Szpitala w R.  
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Rzeszowie  
z udziałem M.K., E.K., M.K.1 i P.K.  
o podstawę wymiaru składek,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych  
w dniu 15 stycznia 2026 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego  
w Rzeszowie z dnia 7 marca 2024 r., sygn. akt III AUa 479/23,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) nie obciąża o Szpitala w R. kosztami zastępstwa prawnego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Rzeszowie w postępowaniu kasacyjnym.**

## UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, wyrokiem z 7 marca 2024 r., oddalił apelację płatnika Szpitala w R. od wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie z 2 marca 2023 r., którym oddalono odwołania płatnika od decyzji z dnia 11 czerwca 2018 r. ustalających podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i ubezpieczenie zdrowotne dla M.K., E.K., M.K.1, P.K. i A.K. za okresy wyszczegółowione w decyzjach z tytułu zatrudnienia u płatnika składek Szpitala w R.

Płatnik wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie, zaskarżając wyrok w części, tj. w zakresie czterech zainteresowanych M.K., M.K.1, P.K. i E.K.

Skargę kasacyjną oparł na podstawach:

1) naruszenia przepisów postępowania mającego istotny wpływ na wynik sprawy tj. art. 387 § 2<sup>1</sup> pkt 2 k.p.c. w związku z art. 378 § 1 k.p.c. za sprawą nie wskazania przez Sąd Apelacyjny w Rzeszowie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa włącznie, dla podjętego rozstrzygnięcia oraz nie odniesienie się w sposób przekonujący do zgłoszonych w apelacji zarzutów odwołującego się, co uniemożliwia prawidłowe odczytanie przez strony i zweryfikowanie przez Sąd Najwyższy motywów prawnych jakimi kierował się Sąd wydając zaskarżone orzeczenie, co powoduje, że orzeczenie wymyka się spod kontroli jurydycznej;

2) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

(-) art. 8 ust. 2a w związku z art. 18 ust. 1a oraz art. 4 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2025 r., poz. 350 wraz z późn. zm.) przez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że zainteresowani jako przedsiębiorcy, którzy zawarli umowy cywilnoprawne z innym przedsiębiorcą powinni być traktowani jako pracownicy odwołującego się, w sytuacji gdy nie posiadali w tym zakresie zawartej umowy o pracę z odwołującym się;

(-) art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 4 pkt 2 lit. d ustawy systemowej - za sprawą niewłaściwego zastosowania przez ich pominięcie i nie przyjęcie przez Sąd drugiej instancji, iż przedsiębiorcy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu i są równocześnie płatnikami składek na ubezpieczenie społeczne;

(-) art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 236 wraz z późn. zm.) oraz art. 353<sup>1</sup> k.c. - przez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że swoboda umów przysługująca zainteresowanym jako przedsiębiorcom oraz ich kontrahentom, którzy także są przedsiębiorcami, doznaje ograniczenia wobec braku wyraźnego ograniczenia ustawowego, a łącząca strony umowa de facto nie wywołuje skutków prawnych w prawie ubezpieczeń

społecznych, wobec uznania, że zainteresowanych i odwołującego się łączy stosunek pracy oraz przez przyjęcie, że działalność gospodarcza nie jest zorganizowaną działalnością zarobkową, wykonywaną we własnym imieniu i w sposób ciągły, a jest jedynie działalnością pozorną ukrywającą stosunek pracy;

(-) art. 5 k.c. - przez jego pominięcie przy rozstrzyganiu niniejszej sprawy, w tym nieuwzględnienie trudności jakie wiążą się dla odwołującego z naliczaniem składek na ubezpieczenie społeczne za zainteresowanych w odniesieniu do ich umów jako przedsiębiorców z podmiotami trzecimi.

Mając na uwadze powyższe, skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Rzeszowie w zaskarżonej części, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za wszystkie instancje, w tym także o kosztach postępowania kasacyjnego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na jej oczywistą zasadność.

Zdaniem skarżącego Sąd drugiej instancji rażąco naruszył przepisy prawa materialnego i procesowego w stopniu wskazującym na oczywistą zasadność skargi zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c., gdyż zignorował stanowisko i zarzuty strony odwołującej się, uznając, że zainteresowani jako przedsiębiorcy są w rzeczywistości pracownikami odwołującego się, mimo iż prowadzili działalność gospodarczą w sposób zorganizowany, zarobkowy, wykonując ją we własnym imieniu, w sposób ciągły i dla podmiotów także innych niż odwołujący się, co stanowi naruszenie podstawowych zasad swobody umów i wolności prowadzenia działalności gospodarczej.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, a w sytuacji przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania o jej oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia jej do rozpoznania.

Stosownie do art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1-4 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, że zgodnie z art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c., określającym wymagania formalne skargi kasacyjnej, powinna ona zawierać wyodrębniony wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z przesłanek wymienionych w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., warunkujących przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba merytorycznego rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie wstępnego badania skargi w ramach tzw. „przedsądu”, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia.

Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest bowiem szczególnym, nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, że takie okoliczności w sprawie faktycznie zachodzą (zob. wśród wielu m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z 19 czerwca 2008 r.,

II UZ 18/08, LEX nr 406392). Skarga kasacyjna służy kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał się na jej oczywistą zasadność jako jedyną przesłankę uzasadniającą jej rozpoznanie.

Należy zatem przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

W pierwszej kolejności trzeba zauważyć, że skarżący powołując się we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na jej oczywistą zasadność

wyrażającą się w naruszeniu przepisów postępowania wprost odwołuje się do argumentów zawartych w uzasadnieniu skargi kasacyjnej. Taki zabieg jest niedopuszczalny bowiem wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być bowiem tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienia Sądu Najwyższego: z 20 października 2016 r., I PK 59/16, LEX nr 2160130; z 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, LEX nr 2009500; z 26 lutego 2016 r., V CSK 518/15, LEX nr 2015640; z 24 września 2015 r., II PK 27/15, LEX nr 2019527). Tego wymagania skarżący nie zachował twierdząc we wniosku, że argumenty wskazujące na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej znajdują się w uzasadnieniu jej podstaw.

Niezależnie od powyższego nie można przyjąć, że wyrok Sądu Apelacyjnego w sposób oczywisty narusza przepisy postępowania tj. art. 387 § 2<sup>1</sup> pkt. 2 k.p.c., w związku z art. 378 § 1 k.p.c.

Zgodnie z art. 387 § 2<sup>1</sup> pkt. 2 k.p.c. na sędzie odwoławczym ciąży obowiązek wskazania w uzasadnieniu wyroku podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a więc ustalenia faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa (postanowienie Sądu Najwyższego z 12 czerwca 2024 r., III PSK 82/23, LEX nr 3724727). Natomiast art. 378 § 1 k.p.c. stanowi, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji. Z ustanowionego w tym przepisie obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność odrębnego szczegółowego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu podniesionego w apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem

orzeczenia (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 5 października 2018 r., I CSK 608/17, LEX nr 2561619; z 22 sierpnia 2018 r., III UK 119/17, LEX nr 2542602; z 11 kwietnia 2018 r., II PK 20/17, LEX nr 2509624; z 4 kwietnia 2018 r., V CSK 266/17, LEX nr 2522952; postanowienia Sądu Najwyższego: z 20 września 2023 r., I CSK 44/23, LEX nr 3614154; 22 września 2023 r., I CSK 4942/22, LEX nr 3606664; 17 października 2023 r., III CZ 153/23, LEX nr 3616211; 25 stycznia 2024 r., I CSK 6269/22, LEX nr 3658513). Sąd Apelacyjny w motywach rozstrzygnięcia jasno wyjaśnił na jakich dowodach oparł swoje rozstrzygnięcie i jaka była podstawa prawna zaskarżonego wyroku. Wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd ten odniósł się odrębnie do każdego z zarzutów apelacji obszernie i wyczerpująco uzasadniając merytoryczne swoje stanowisko, odwołując się przy tym do poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych i naświetlając podstawy wykładni zastosowanych przepisów prawa materialnego z odwołaniem się do przykładów z orzecznictwa. Nie można zatem podzielić zarzutu skarżącego o wybiórczym czy powierzchownym odniesieniu się przez Sąd odwoławczy do zarzutów apelacji.

Wobec twierdzeń skarżącego, że zainteresowani, jako przedsiębiorcy podlegali ubezpieczeniom z tego tytułu, a nie ubezpieczeniom pracowniczym z tytułu zatrudnienia w Szpitalu, należy podnieść, że kwestia ta była przedmiotem wypowiedzi w wyroku Sądu Najwyższego z 21 września 2017 r., I UK 370/16 (LEX nr 2357398), który podkreślił, że błędne jest założenie, że działalność gospodarcza jest wyłączona z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, bo przepis ten podmiotowo odnosi się tylko do ubezpieczonych z art. 6 ust. 1 pkt 4 (zleceniobiorców), a nie do ubezpieczonych z art. 6 ust. 1 pkt 5 (prowadzących działalność gospodarczą). Sąd Najwyższy w powołanym wyroku wyjaśnił ponadto, że istotą stosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest umowa zawierana przez pracownika z pracodawcą (lub z osobą trzecią), czego nie zmienia to, że pracownik występuje jako przedsiębiorca (samozatrudniony). Wykonywanie działalności gospodarczej wymaga bowiem zawarcia indywidualnej umowy przez prowadzącego działalność gospodarczą i dopiero ta umowa, a nie sama działalność, określa treść zobowiązania. Warto podkreślić, że identyczne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w postanowieniach: z 25 maja 2018 r., I UK 475/17 (LEX nr 2559396) oraz z 23 czerwca 2022 r., I USK 472/21 (LEX nr

3455690). Innymi słowy, zastosowanie art. 8 ust. 2a ustawy systemowej uzasadnia umowa (z pracodawcą lub osobą trzecią), na podstawie której pracownik wykonuje pracę, której beneficjentem jest pracodawca. Przedstawiona argumentacja oznacza zatem, że skarga kasacyjna nie spełnia przedstawionych wyżej kryteriów określających oczywistą zasadność tego środka zaskarżenia.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji postanowienia.

Sąd Najwyższy nie obciążył odwołującego się kosztami zastępstwa prawnego strony przeciwnej w postępowaniu kasacyjnym, na podstawie art. 102 k.p.c., uznając za słuszną argumentację przytoczoną przez sąd drugiej instancji przy zastosowaniu tego przepisu w postępowaniu apelacyjnym, która pozostaje aktualna także w postępowaniu kasacyjnym.

M.G.

[SOP]